

Lób Kálmánné

Ezen a képen anyuka van a négy nagyobb gyerekével. A kép 1923-ban készült, Bánffyhunyadon. Nem nagyon maradt meg más családi fénykép ebből a korszakból, elég szegény család voltunk, így nagyon ritkán készültek rólunk fényképek. Nem tudom, hogy milyen alkalomból készült ez a kép. A képen anyukám áll középen, és ha jól látom, parókát visel, ami elég ritka volt -- ebből is gondolom, hogy nagy esemény volt a fényképezkedés, mert amúgy a hétköznapokon nem vett fel parókát sosem. Kalapot hordott, otthon pedig kendőt kötött. Anyuka mellett a jobb oldalon, nagy fehér masnival a hajában Rella nővérem áll. A bal oldalán, szintén masnival Paula. A két kislíú közül a bal oldali Márton, a jobb oldali pedig Herman. A fiúkon természetesen sapka van, és lehet látni, hogy pajeszük is van már.

Márton zsidó neve Mordecháj volt. Ő 1920-ban született. Ő is pajeszos volt, vallásosnak volt nevelve. Aztán kijött a vallásból. Ő volt az otthon, aki megmondta apukának a véleményét. Meg is verték többször. A Cvi [Herman], a másik bátyám, neki volt esze, úgyhogy ő nem mondta meg, hogy mit csinál szombat. Azt mondta, hogy a sálom [az otthoni béke] végett, amit elvártak tőle. De Patyu [Márton] olyan volt, hogy nem tudott hazudni, megmondta az igazat, szegényt annyiszor megverték, de nagyon jó fiú volt. Ő üvegcsiszoló lett, és otthon lakott tizennyolc-tizenkilenc éves

koráig. 1938-ban bevonult mint katona, és aztán ott munkaszolgálatos lett. Először Hódmezővásárhelyre ment, és a végén hallottuk, hogy Borban volt, Jugoszláviában [lásd: bori rézbányák]. Olyan fiú volt, hogy meg tudott élni a jég hátán is. Hallottuk azután, hogy vitték őket 1944-ben gyalog Pestre, és onnan akarták vinni Auschwitzba [Randolph L. Braham írja, hogy a németek 1944. szeptember közepén döntöttek Bor és környéke kiürítéséről. Az evakuált zsidók első csoportja (kb. 3600 fő) szeptember 17-én indult el Borból, a második csoport (2500 ember) két nappal később. Embertelen körülmények között hajtották őket Szentkirályszabadjára (Veszprém vm.) (útközben több száz embert legyilkoltak), ahonnan a flossenburgi, a sachsenhauseni vagy az oranienburgi, a második csoport életben maradt tagjait pedig a buchenwaldi és a flossenburgi koncentrációs táborba deportálták (A magyar Holocaust, Budapest, Gondolat/Wilmington, Blackburn International Inc., é. n. /1988/). -- A szerk.]. Ő megszökött, illetve meg akart szökni, és lelőtték. Ezt hallottuk kolozsváriaktól, akik ismerték őt.